

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

QUALITY OF LIFE OF THE AGED IN THE MUEANG SAKON NAKHON AREA,

SAKON NAKHON PROVINCE

14

อภิสิทธิ์พร วงษ์รัตน์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 385 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านนันทนาการ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านรายได้ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ อายุ และสถานภาพสมรส พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ 2) ด้านสุขภาพ และ 3) ด้านที่อยู่อาศัย

2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านสุขภาพ

2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านที่อยู่อาศัย

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate quality of life of the aged in the Mueang Sakon Nakhon area, Sakon Nakhon province. A sample used in study was 385 aged people living in the Mueang Sakon Nakhon area, Sakon Nakhon province. The instrument used in collecting data was a questionnaire and the statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The findings disclosed as follows:

1. The age's quality of life as a whole was at high level. As each aspect was considered, the one that got the highest mean score was of entertainment which had quality of life at high level. The next lower ranking aspect was of residence which was at high level, whereas the aspect that got the lowest mean score was of income in which the quality of life was at moderate level.

2. The comparison of quality of life of the aged according to personal background could be concluded as follows:

2.1 As classified by sex, age, and marital status, it was found that quality of life of the aged both as a whole and each aspect had no difference.

2.2 As classified by educational attainment, it was found that quality of life of the aged as a whole had a significant difference at the .05 level. As each aspect was considered, it was found that 3 aspects had a significant difference at the .05 level, namely 1) income, 2) health, and 3) residence.

2.3 As classified by occupation, it was found that quality of life of the aged as a whole had a significant difference at the .05 level. As each aspect was considered, 2 aspects were found having a significant difference at the .05 level, namely 1) income, and 2) health.

2.4 As classified by income per month, it was found that quality of life of the aged as a whole had no difference. As each aspect was considered, 2 aspects had a significant difference at the .05 level, namely 1) income, and 2) residence.

2.5 As classified by residential area, it was found that quality of life of the aged both as a whole and each aspect had a significant difference at the .05 level.

บทนำ

สถานการณ์ทางประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้นำไปสู่ประเด็นท้าทายต่อคุณภาพชีวิต ประชากรสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นในด้านทุนมนุษย์ที่ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ยังคงมีการศึกษาค่อนข้างน้อย มีเพียงประมาณ 1 ใน 10 เท่านั้นที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป การที่ผู้สูงอายุมีการศึกษาน้อยน่าจะเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล บริการด้านสุขภาพ และสังคม รวมทั้งโอกาสในการทำงาน เศรษฐกิจ ในด้านการมีบุตรนั้นผู้สูงอายุรุ่นปัจจุบันมีบุตรน้อยกว่าในอดีต และมีแนวโน้มที่จะอยู่อาศัยกับบุตรน้อยลง อยู่กับคู่สมรสและอยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเจริญพันธุ์ที่ลดต่ำลงมาก

และรวมทั้งการย้ายถิ่นของบุตรที่อยู่ในวัยแรงงานไปทำงานในต่างพื้นที่ ผู้สูงอายุในรุ่นต่อไปจะยิ่งมีบุตรน้อยลงตามแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ การหวังพึ่งพาบุตรในการเกื้อหนุนในยามสูงวัยน่าจะเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ในด้านสุขภาพผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้นตามวัยที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าผู้สูงอายุจะมีบทบาทในเชิงเศรษฐกิจไม่มากนัก แต่ดูเหมือนว่าผู้สูงอายุมีส่วนสำคัญในการทำงานบ้าน มีจำนวนไม่น้อยที่มีบทบาทการทำกิจกรรมในบ้านและในชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุในช่วงอายุ 60-79 ปี เช่น การดูแลเฝ้าบ้าน/เฝ้าร้าน การทำความสะอาดบ้าน การซื้ออาหาร (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. 2556 : 5) จากสถานการณ์โครงสร้างประชากรที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้มีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบาย มาตรการ และการบริการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งระพีพรรณ คำหอม (2547 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ในแง่ของนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุที่รัฐบาลกำหนดให้มีขึ้นสามารถพิจารณาจากปี พ.ศ. 2525 มีการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2525 - 2544 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่กำหนดให้มีการให้บริการพื้นฐานด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ต่อมาปี พ.ศ. 2535 ได้จัดทำนโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว พ.ศ. 2535 - 2554 และรัฐได้ประกาศนโยบายชัดเจนให้มีสวัสดิการด้านการสงเคราะห์และรักษาพยาบาลในโครงการเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชนดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์และรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล และสถานบริการของรัฐโดยไม่คิดมูลค่าแก่ผู้สูงอายุทั่วประเทศที่ไม่ได้รับสวัสดิการนี้จากแหล่งใด ๆ ทำให้ผู้สูงอายุไทยทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่าซึ่งดำเนินการโดยกระทรวงสาธารณสุข และมีวัตถุประสงค์เน้นการมีส่วนร่วมของภาคต่างๆ ของสังคม เพื่อเข้ามาช่วยรับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีนโยบายการปฏิรูปที่เน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในท้องถิ่นมากขึ้น (กรมอนามัย, กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ. 2554 : 6)

ความสำคัญของประเด็นผู้สูงอายุไม่ได้ขึ้นกับสัดส่วนเท่านั้น ยังมีประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม สภาพร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการพึ่งพาบุคคลอื่น เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ของผู้สูงอายุประชากรสูงอายุที่มีเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ พบว่าส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบท และกว่าครึ่งหนึ่งไม่รู้หนังสือ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะถูกทอดทิ้งจากครอบครัวและสังคมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่ทำให้สมาชิกในวัยแรงงานอพยพเข้าไปทำงานในเมือง ผู้สูงอายุจึงไม่ได้รับการดูแลสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ส่วนผู้สูงอายุในเขตเมือง พบว่า จะไม่ได้รับความอบอุ่นทางจิตใจ เนื่องจากครอบครัวและลูกหลานไม่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเองและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น (กิตติพัฒน์ นนทบุรีมະดุล. 2536 : 42-43) และอีกทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการขยายตัวของเมืองและการเกิดระบบสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ (New Industrialized Countries : NICS) เป็นสาเหตุที่สำคัญทำให้บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุลดลง การย้ายถิ่นจากเขตชนบทเข้าสู่เมืองของคนวัยหนุ่มสาว ส่งผลให้ผู้สูงอายุในเขตชนบท ถูกทอดทิ้งและเกิดผลกระทบด้านจิตใจ ขณะเดียวกันผู้สูงอายุในเขตเมืองก็มีสภาพไม่แตกต่างจากผู้สูงอายุในเขตชนบท เพราะผู้สูงอายุเหล่านี้มักถูกทอดทิ้งอยู่บ้านตามลำพัง เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ซึ่งแบบแผนการหมุนเวียนของการอยู่อาศัยก่อให้เกิดโครงสร้างครอบครัวที่หลากหลาย ประเทศไทยมีครอบครัวเดี่ยวในสัดส่วนที่สูงกว่าครอบครัวขยาย ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของครอบครัวไทยผันแปรไปตามลักษณะชีวิตครอบครัว (บรรลุ ศิริพานิช. 2545 : 15)

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านโครงสร้างประชากรและสังคม มีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเกื้อหนุนต่อผู้สูงอายุ ความต้องการด้านสวัสดิการและการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น การจัดสวัสดิการและบริการให้กับ

ผู้สูงอายุที่จะเพิ่มต่อไปในอนาคต จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้สูงอายุในอนาคตที่ย่อมแตกต่างจากผู้สูงอายุในปัจจุบัน (บรรลุ ศิริพานิช. 2545 : 22) ในประเทศไทยระบบและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีขอบข่ายจำกัด นอกจากนั้นแบบแผนการให้บริการก็ยังไม่เป็นระบบและรูปแบบที่ดีพอ ผู้สูงอายุในประเทศไทยนับว่ายังได้รับความสนใจดูแลน้อยทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน นโยบายและการบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุมักได้รับการมองว่าเป็นเรื่องไม่เร่งด่วน และมีความสำคัญเป็นอันดับรอง เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอื่น ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึงและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ (กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดช, 2536 : 42) และไม่ได้มีการกระจายไปสู่ผู้สูงอายุในเขตชนบท ซึ่งเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศ บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นยังมีลักษณะที่ไม่กระจายตัว การดำเนินงานในส่วนของการภาครัฐหรือภาคเอกชนค่อนข้างจะจำกัด ทั้งในด้านปริมาณและรูปแบบ บางกรณีก็มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การเกื้อหนุนผู้สูงอายุที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐก็ประสบปัญหาทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และการจัดการ การให้บริการแก่ผู้สูงอายุจึงยังไม่สามารถให้ บริการได้อย่างทั่วถึง และไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2549 : 8)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ ดังนี้ คือ มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุ เกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80(1) โดยสรุปคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมนิเทศเสริมความเสมอภาคของหญิง และชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ จากภารกิจที่รับการถ่ายโอนและกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นย่อมจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งตามโครงสร้างของประชากร ในอีก 10-20 ปี ข้างหน้าประเทศไทยจะมีประชากรกลุ่มนี้ไม่น้อยกว่า 11 ล้านคน จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้การจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2549 : 15)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร นับว่าเป็นองค์กรหลักที่ได้รับนโยบายและอำนาจหน้าที่จากส่วนกลางในการให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสังคมสงเคราะห์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบสำหรับกิจกรรมการสงเคราะห์เพื่อการยังชีพกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ ทั้งนี้การทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องยึดถือแนวทางการบริหารจัดการที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อการตอบสนองให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความพึงพอใจสูงสุด จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เพื่อหาข้อมูลอันจะเป็นแนวทาง

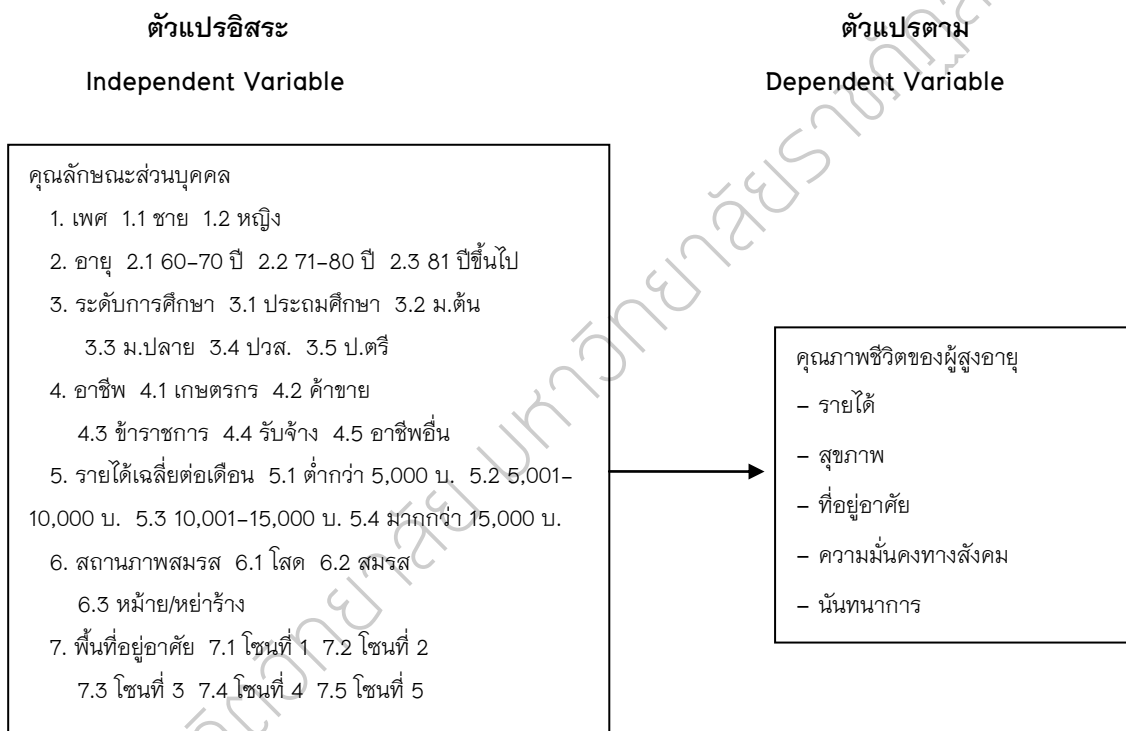
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ให้มีความสามารถดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมตามอัตภาพและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 10,619 คน (สำนักงานท้องถิ่นอำเภอเมืองสกลนคร, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้าเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทย และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 385 คน คำนวณโดยใช้วิธีของยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือที่ใช้เป็นหลักในการศึกษา คือ แบบสอบถาม มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และพื้นที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร คำถามเป็นแบบ Rating Scale 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อย-ที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert Scale (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553 : 197–208)

ตอนที่ 3 ข้อปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 30 ฉบับ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร แล้วนำค่าที่ได้มาทำการทดสอบความน่าเชื่อถือในเนื้อหาของคำตอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 ประเภท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้มาจากการสอบถามผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 385 คน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่
 - 2.1 เอกสาร บทความจากหนังสือ งานวิจัยต่าง ๆ ที่มีผู้เรียบเรียงไว้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดผู้สูงอายุ แนวคิดคุณภาพชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ
 - 2.2 แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
 - 2.3 รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
 - 2.4 ข้อมูลที่ได้มาจากสืบค้นสิ่งพิมพ์ออนไลน์

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล โดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัย และทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์อำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 ร้อยละ (Percent)

3.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบ ความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร แตกต่างหรือไม่อย่างไรตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านนันทนาการ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านรายได้ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านรายได้ พบว่า คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายของท่านสอดคล้องกับรายได้ มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก รองลงมา คือ รายได้ของท่านเพียงพอกับรายจ่าย มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากครอบครัวญาติพี่น้อง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

1.2 ด้านสุขภาพ พบว่า คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีสุขภาพที่สามารถทำงานได้อย่างปกติ มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านสามารถทำกิจวัตรประจำวัน เช่น กินข้าว อาบน้ำ แปรงฟัน ได้อย่างปกติ มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านพึงพอใจกับสุขภาพของท่าน มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง

1.3 ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เวลาที่ท่านอยู่บ้านท่านรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ ไม่เครียด รองลงมา คือ ท่านพึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานที่อยู่อาศัยของท่านมีความสะดวกสบาย

1.4 ด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า คุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านรู้สึกพอใจมีความผูกพันระหว่างท่านกับสมาชิกในครอบครัว รองลงมา คือ ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนบ้าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับความแนะนำในการดำรงชีวิตในสังคมเมื่อร่างกายผิดปกติ

1.5 ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณี วัฒนธรรม หรืองานประจำปี ในหมู่บ้านและชุมชน มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ 2) ด้านสุขภาพ และ 3) ด้านที่อยู่อาศัย

2.4 จำแนกตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านสุขภาพ

2.5 จำแนกตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรายได้ และ 2) ด้านที่อยู่อาศัย

2.6 จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพสมรส พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

2.7 จำแนกตามคุณลักษณะด้านพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านนันทนาการ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านรายได้ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารดา ชีระเกียรติกำจร (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ระดับคะแนนคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับดี คือ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตเท่ากับ 4.32 จากคะแนนเต็ม 5 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย = 4.9, 4.7 และ 4.39 ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี และด้านสภาพร่างกายที่ดี ตามลำดับ ในขณะที่ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

และด้านการตัดสินใจด้วยตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรตินันดา พิงสมบัติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย (3.64) ด้านจิตใจ (3.79) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (3.68) จัดอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อม (3.32) และด้านความมั่นคงในชีวิต (2.79) จัดอยู่ในคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเฉลี่ยต่อคุณภาพชีวิตระดับมาก (3.43)

เหตุที่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่ มีบ้านเรือนเป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับครอบครัว เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ มีบุตรหลานคอยดูแลและช่วยเหลือ มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนเป็นประจำ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้ชีวิตอย่างสมถะ เพราะเป็นสังคมชนบท ดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ทำให้ไม่มีการค่าใช้จ่ายมากมายนัก ประกอบกับการได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน ตามแบบวิถีชีวิตชนบท ที่มักจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว มิตรสหายและเพื่อนบ้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุได้รับการดูแล เอาใจใส่จากคนในครอบครัว มีการพบปะหรือร่วมกิจกรรมกับมิตรสหายและเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุ มีสุขภาพจิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งย่อมส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตที่ดีตามมาด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา อาชีพ และพื้นที่อยู่อาศัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสกลนคร ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสกลนคร มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสูงกว่า ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอื่นๆ มีวุฒิการศึกษาอื่นๆ และที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญทั้งหมดจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ จะมีรายได้ที่แน่นอนและมั่นคงจากการประกอบอาชีพที่ผ่านมา ทั้งเงินออม เงินบำเหน็จบำนาญ ซึ่งย่อมส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสกลนคร ซึ่งเป็นพื้นที่เมือง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีฐานะดี มีการศึกษาสูง และสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูง จึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลอื่นๆ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารดา ชีระเกียรติจักร (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร คือ อาชีพหลักก่อนอายุ 60 ปี (รับราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจ) ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร ขำวงษ์ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้และฐานะการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านรายได้ โดยควรสนับสนุนให้แต่ละชุมชนมีการฝึกอาชีพแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีช่องทางในการหารายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม เพราะรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ช่วยลดภาระให้กับบุตรหลานหรือผู้ที่

คอยดูแลได้และถือเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย นอกจากนี้ควรนำวิถีชีวิตแบบพอเพียงมาปรับใช้ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของผู้สูงอายุด้วย

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพ โดยควรให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับการจะปฏิบัติตนอย่างไรให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงห่างไกลจากโรค อาทิเช่น อาหารที่มีประโยชน์กับวัยสูงอายุ การออกกำลังกายแบบใดจึงจะเหมาะสมกับวัย เป็นต้น

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเน้นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แก่ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพเกษตรและอาชีพค้าขาย ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลนครสกลนคร เนื่องจากมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป และต่ำกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครสกลนคร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความคิดเห็นและทัศนคติของบุคลากรที่ทำงานกับผู้สูงอายุ เกี่ยวกับการให้สวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐ แก่ผู้สูงอายุ
2. ควรมีการศึกษาในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือของผู้สูงอายุรวมทั้งความถี่ของการได้รับบริการ เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
3. ควรทำการศึกษาเรื่องเดียวกันโดยเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุในเขตอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย, กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ. คู่มือส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ. นนทบุรี : กรมอนามัย, 2554.
- กรมอนามัย, กลุ่มอนามัยผู้สูงอายุ. รายงานประจำปี 2553. นนทบุรี: กรมอนามัย, 2554.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดช. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- เกียรตินัดดา พิงสมบัติ. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองพิบูลย์ จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556.
- บุญธรรม กิจปรัดดาวิสุทธิ. คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2553.
- บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. รายงานการวิจัยพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุไทยที่อายุยืนยาวและแข็งแรง. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2545.
- วิไลพร ขำวงษ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2554.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. สวัสดิการผู้สูงอายุ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย), 2549.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1). งานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2554.

อารดา ชีระเกียรติกำจร. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

Yamane, Taro. *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication, 1973.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี